

DOMSTOLENS DOM
av den 26 april 1988*

I mål 352/85

har Gerechtshof i Haag, Nederländerna, till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Bond van Adverteerders m.fl.

och

nederländska staten.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 59 och följande i EEG-fördraget i förhållande till de förbud mot reklam och textning som föreskrivs i Kabelregeling, en ministeriell kungörelse av den 26 juli 1984 (STCRT nr 145, 27 juli 1984), som antogs i Nederländerna i syfte att reglera sändningar via kabel av radio- och TV-program.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden Mackenzie Stuart, avdelningsordförandena G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida och G. C. Rodríguez Iglesias samt domarna T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins och F. Schockweiler,

generaladvokat: G. F. Mancini,
justitiesekreterare: D. Louterman, byrådirektör,

* Rättegångspråk: nederländska.

som beaktat yttrandena från

- sökanden i målet vid den nationella domstolen, Bond van Adverteerders m.fl., företrädd av B. H. Ter Kuile, advokat i Haag,
- Nederländernas regering, företrädd av G. M. Borchartd, i egenskap av ombud,
- Förbundsrepubliken Tysklands regering, företrädd av M. Seidel, i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, under det skriftliga förfarandet företrädd av G. Guillaume, i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av de juridiska rådgivarna H. Étienne och R. Barents, båda i egenskap av ombud,

som beaktat den kompletterade förhandlingsrapporten och vad som förekommit vid den muntliga förhandlingen den 17 september 1987, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 14 januari 1988,

meddelar följande

dom

- 1 Genom beslut av den 30 oktober 1985, som inkom till domstolen den 18 november 1985, har Gerechtshof i Haag ställt nio frågor om tolkningen av bestämmelser i EEG-fördraget som rör friheten att tillhandahålla tjänster och räckvidden av vissa allmänna gemenskapsrättsliga principer, för att kunna avgöra om en nationell lagstiftning är förenlig med gemenskapsrätten då den syftar till att förbjuda sändning via kabel av radio- och TV-program som sänds från andra medlemsstater, då dessa program innehåller reklamslag som är riktade särskilt till den nederländska allmänheten eller som är textade på nederländska.
- 2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för en tvist mellan, å ena sidan, Bond van Adverteerders (ett nederländskt reklamförbund), 14 reklambyråer och ett kabelnätföretag (nedan kallade "Bond van Adverteerders") och, å andra sidan, den nederländska staten, som rör de förbud mot reklam och

textning som föreskrivs i Kabelregeling, en ministeriell kungörelse av den 26 juli 1984 (STCRT nr 145, 27 juli 1984), som Bond van Adverteerders anser strider mot såväl artiklarna 59 och följande i EEG-fördraget som mot den yttrandefrihet som garanteras genom artikel 10 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

3 De ifrågavarande förbuden mot reklam och textning följer av artikel 4.1 i Kabelregeling som föreskriver att "det är tillåtet att använda en antennanläggning för att sända radio- och TV-program riktade till allmänheten, när det rör sig om:

c) program som erbjuds från utlandet via kabel-, radio- eller satellitförbindelse av ett företag eller en sammanslutning av företag, eller för dess räkning, som sänder programmet i etableringslandet med hjälp av en radio- eller TV-sändare eller ett kabelnät, under förutsättning:

- att programmet inte innehåller några reklamslag som särskilt är riktade till den nederländska allmänheten,
- att programmet inte är textat på nederländska, om inte ministern har givit tillstånd till detta".

4 Enligt förarbetena till Kabelregeling är ifrågavarande förbud inte tillämpliga på kabelnätföretagens återutsändning ("doorgifte") av program som sänds via radiovågor. Den nederländska regeringen har anfört att detta beror på att dessa program i princip inte innehåller några reklamslag som särskilt är riktade till den nederländska allmänheten och att de kan mottas direkt av åtminstone en del av de nederländska TV-tittarna. Den nederländska regeringen har även gjort gällande, utan att det har bestridits av Bond van Adverteerders, att förbuden i Kabelregeling endast hindrar att ett kabelnätföretag sänder ("overbrenging") program som det erhåller direkt från en utländsk sändare "point to point" via en telekommunikationssatellit, vilket är fallet med de program som sänds av Sky Channel, Super Channel och TV 5.

5 Enligt förarbetena till Kabelregeling skall förbuden mot reklam och textning hindra "att det i Nederländerna indirekt inrättas en kommersiell kabel- eller abonnent-TV-verksamhet som på ett illojalt sätt konkurrerar med nationella sändningar och med nederländsk abonnent-TV-verksamhet, som fortfarande är under utveckling.

- 6 Lagen om sändningsverksamhet ("Omroepwet") av 1967 (Staatsblad 176) syftar till att införa sändningar av allsidig och icke-kommersiell karaktär på de två nationella kanalerna. Enligt artiklarna 27 och 29 i den lagen fördelas den disponibla sändningstiden i de två kanalerna mellan, å ena sidan, det nederländska programföretaget "Nederlandse Omroepstichting" (nedan kallat "NOS") och, å andra sidan, ett visst antal programföretag som godkänts av den behöriga ministern (nedan kallade "omroeporganisaties"), som bland annat representerar de huvudsakliga åsiktsinriktningarna i det nederländska samhället. Enligt artikel 36 i lagen skall NOS sända ett gemensamt programutbud som bland annat skall innehålla nyhetssändningar. Dessutom föreskrivs i artikel 35 i lagen att varje "omroeporganisaties" skall ha ett komplett programutbud fördelat på ett rimligt sätt inom områdena kultur, utbildning, underhållning och information.
- 7 Artikel 11 i Omroepwet förbjuder "omroeporganisaties" att sända reklaminslag på begäran av tredje man. Rätten att sända reklaminslag i de två inhemska kanalerna är, enligt artikel 50 i Omroepwet, förbehållen "Stichting Etherreclame" (en stiftelse för radio- och TV-reklam, nedan kallad "STER"). STER producerar inte själv dessa reklaminslag utan organiserar endast sändningen av inslag som har producerats av tredje man och ser till att de får sändningstid. Enligt artikel 6.2 i dess stadgar skall STER överföra sina inkomster till staten som använder dem till att subventionera "omroeporganisaties" och, i mindre omfattning, pressen. Enligt de upplysningar som den nederländska regeringen har givit, vilka inte har bestridits av Bond van Adverteerders, utgörs cirka 70 % av omroeporganisaties finansiella medel av de licensavgifter ("omroepbijdragen") som TV-tittarna betalar och cirka 30 % utgörs av inkomster från STER.
- 8 Bond van Adverteerders anser att de möjligheter att sända reklam som STER erbjuder är alltför begränsade. Särskilt anser man att STER inte kan sända reklaminslagen tillräckligt ofta. Bond van Adverteerders önskar därför utnyttja de mer omfattande möjligheter som de utländska sändarna av kommersiella program erbjuder dem, vilket hindras genom de förbud mot reklam och textning som föreskrivs i Kabelregeling.
- 9 Bond van Adverteerders inledde därför ett interimistiskt förfarande inför ordföranden vid Arrondissementsrechtbank i Haag, i syfte att få förbuden i fråga upphävd interimistiskt. Ordföranden biföll talan i den del som avsåg förbudet mot textning, men ogillade talan i den del som avsåg förbudet mot reklam. Ordföranden ansåg att förbudet mot textning är diskriminerande eftersom det inte är tillämpligt på "omroeporganisaties" och överflödigt

eftersom förbudet mot reklam i sig är tillräckligt för att hindra att det sänds utländska program textade på nederländska som innehåller reklamslag. Såväl Bond van Adverteerders som nederländska staten överklagade detta beslut till Gerechtshof i Haag.

10 Gerechtshof ansåg det vara nödvändigt att ställa nio frågor om tolkningen av artikel 59 och följande artiklar i fördraget. Dessa frågor har följande lydelse:

- ”1. Är det att anse som tillhandahållande av en eller möjligen flera tjänster, som inte till alla väsentliga delar är begränsade inom en enda medlemsstat, när ett kabelnätföretag i den ifrågavarande medlemsstaten, via kabel-, radio- eller satellitförbindelse, mottar radio- och TV-program från utlandet – med eller utan reklamslag – och därefter sänder dessa program med hjälp av kabelnät?
2. Om den första frågan besvaras jakande rör det sig då om en inskränkning som är förbjuden enligt artikel 59 i EEG-fördraget när nationella bestämmelser begränsar möjligheten att sända program som erbjuds från utlandet på det sätt som beskrivits, med hjälp av inhemska kabelnät, då bestämmelserna antingen inte tillämpas eller inte tillämpas på samma sätt på liknande program som erbjuds från det berörda landets territorium?
3. Har det någon betydelse för svaret på den andra frågan om de program som erbjuds från utlandet på det sätt som beskrivits innehåller reklamslag som särskilt riktar sig till allmänheten i medlemsstaten i fråga, när liknande reklamslag i program som erbjuds från den medlemsstaten endast kan sändas av ett företag som har monopol enligt lag på sådana sändningar och när de inkomster som det företaget erhåller på grund av dessa sändningar nästan helt skall användas till att finansiera den verksamhet som utövas av de nationella programföretagen och den inhemska pressen?
4. För det fall bestämmelserna i EEG-fördraget som rör friheten att tillhandahålla tjänster är tillämpliga, utgör det då en inskränkning som är förbjuden enligt artikel 59 i EEG-fördraget, när en nationell reglering som den som beskrivits ovan förbjuder sändning av program som erbjuds från utlandet på det sätt som nämnts och som innehåller reklamslag som särskilt riktar sig till allmänheten i den mottagande medlemsstaten samtidigt som de nationella programföretagen i den medlemsstaten inte har rätt att sända reklamslag, eftersom sändning

av sådana inslag från den medlemsstaten förbehålls ett företag som har monopol enligt lag på sådana sändningar samtidigt som de inkomster som härrör från dessa sändningar nästan helt tillfaller nationella programföretag och den inhemska pressen?

5. För det fall bestämmelserna i EEG-fördraget som rör friheten att tillhandahålla tjänster är tillämpliga, utgör det då en inskränkning som är förbjuden enligt artikel 59 i EEG-fördraget, när en nationell reglering som den som beskrivits ovan kräver tillstånd från myndigheterna för sändning av program som erbjuds från utlandet på det sätt som nämnts och som är textade på det språk som talas i den mottagande medlemsstaten enbart för att hindra kommersiella sändningar som är riktade till allmänheten i den berörda staten, samtidigt som det ställs stränga krav på de inhemska programföretagen och dessa inte har rätt att sända kommersiella sändningar (i någon som helst form) och då omständigheterna i övrigt är desamma som beskrivits i sista delen av den fjärde frågan?
6. För det fall bestämmelserna i EEG-fördraget som rör friheten att tillhandahålla tjänster är tillämpliga, måste då en nationell reglering som den som beskrivits ovan uppfylla såväl kravet att inte vara diskriminerande som andra villkor enligt vilka den nämnda regleringen skall vara berättigad av hänsyn till allmänintresset och stå i rimlig proportion till det avsedda syftet?
7. Om den sjätte frågan besvaras jakande, kan då de kulturpolitiska mål som syftar till att bibehålla allsidiga och icke-kommersiella sändningar samt en allsidig och oberoende press medföra att den är berättigad, även om regleringen nästan uteslutande rör de finansiella villkoren för att uppnå dessa mål?
8. Kan en nationell reglering som den som beskrivits i dessa frågor vara berättigad när den syftar till att förhindra att kommersiella program som erbjuds från utlandet, på det sätt som nämnts, konkurrerar med de inhemska sändningarna i den berörda medlemsstaten och med de nya mediaformer som senare kommer att utvecklas i den medlemsstaten?
9. Kan de allmänna principerna i den gällande gemenskapsrätten (särskilt proportionalitetsprincipen) och de grundläggande rättigheterna som ingår i gemenskapsrätten (särskilt yttrandefriheten och informations-

friheten) innebära att medlemsstaterna direkt åläggs skyldigheter som skall läggas till grund för bedömningen av en nationell reglering som den som beskrivits ovan, oavsett om skrivna gemenskapsrättsliga bestämmelser är tillämpliga?"

11 För en utförligare redogörelse för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen, rättegångens förlopp och de till domstolen ingivna yttrandena hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

a) **Frågan om det föreligger tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i artiklarna 59 och 60 i fördraget**

12 Den första frågan som den nationella domstolen har ställt syftar huvudsakligen till att utröna om det är att anse som tillhandahållande av en eller möjligen flera tjänster, i den mening som avses i artiklarna 59 och 60 i fördraget, när det, med hjälp av kabelnätföretag som är etablerade i en medlemsstat, sänds TV-program som erbjuds av sändare etablerade i andra medlemsstater och som innehåller reklamslag som särskilt är riktade till allmänheten i den mottagande medlemsstaten.

13 För att besvara denna fråga finns det anledning att först fastställa vilka tjänster det rör sig om och därefter om dessa tjänster är gränsöverskridande, i den mening som avses i artikel 59 i fördraget och, slutligen, om det rör sig om prestationer som normalt utförs mot ersättning i enlighet med artikel 60 i fördraget.

14 Det skall fastslås att sändning av ifrågavarande program åtminstone inbegriper två olika tjänster. Den första tjänsten är den som kabelnätföretag som är etablerade i en medlemsstat tillhandahåller sändare etablerade i andra medlemsstater, genom att till sina abonnenter sända de TV-program som dessa sändare har sänt till dem. Den andra tjänsten är den som sändare etablerade i vissa medlemsstater tillhandahåller annonsörer etablerade i det mottagande landet genom att sända de reklamslag som dessa har producerat särskilt för allmänheten i det mottagande landet.

15 Båda dessa tjänster är gränsöverskridande i den mening som avses i artikel 59 i fördraget. I båda fallen är de som tillhandahåller tjänsten etablerade i en annan medlemsstat än vissa av de som mottar tjänsten.

- 16 De båda tjänsterna i fråga utförs dessutom mot ersättning i den mening som avses i artikel 60 i fördraget. Å ena sidan erhåller kabelnätföretagen ersättning för de tjänster som de tillhandahåller sändarna genom de avgifter som de tar ut av abonnenterna. Det har ingen betydelse att dessa sändare normalt inte själva betalar kabelnätföretagen för denna sändning. Artikel 60 i fördraget kräver nämligen inte att tjänsten betalas av den som mottar den. Å andra sidan erhåller sändarna ersättning av annonsörerna för de tjänster som de tillhandahåller dem genom att ta med deras reklamslag i programmen.
- 17 Mot denna bakgrund skall den första frågan som den nationella domstolen har ställt besvaras enligt följande. Sändning, med hjälp av kabelnätföretag som är etablerade i en medlemsstat, av TV-program som erbjuds av sändare etablerade i andra medlemsstater och som innehåller reklamslag som särskilt är riktade till allmänheten i den mottagande staten, innebär tillhandahållande av flera tjänster, i den mening som avses i artiklarna 59 och 60 i fördraget.

b) Frågan om det föreligger inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget

- 18 Den andra, tredje, fjärde och femte frågan som den nationella domstolen har ställt syftar huvudsakligen till att utröna om de förbud mot reklam och textning som föreskrivs i Kabelregelning innebär inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget, mot bakgrund av att den nederländska lagen om sändningsverksamhet förbjuder sändare av inhemska program att sända reklamslag genom att den lagen förbehåller en stiftelse rätten att sända sådana inslag och genom att denna stiftelse i enlighet med stadgarna är skyldig att överföra sina inkomster till staten, som i sin tur använder dem till att subventionera såväl sändare av inhemska program som pressen.
- 19 Dessa frågor bör besvaras tillsammans, varvid förbudet mot reklam prövas först och därefter förbudet mot textning.
- 20 Det framgår av de särskilda omständigheter som den nationella domstolen har hänvisat till att förbuden mot reklam och textning som föreskrivs i Kabelregelning skall prövas mot bakgrund av de nationella bestämmelser som reglerar sändningsverksamheten.

— *Förbudet mot reklam*

- 21 Det skall i detta hänseende erinras om att artikel 59 i fördraget föreskriver att inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen skall avvecklas under övergångstiden för medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan stat inom gemenskapen än mottagaren av tjänsten.
- 22 Ett förbud mot reklam som det som föreskrivs i Kabelregeling innebär en dubbel inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster. För det första hindrar det kabelnätföretag som är etablerade i en medlemsstat att sända TV-program som erbjuds av sändare etablerade i andra medlemsstater. För det andra hindrar det att dessa sändare i sina program tar med reklaminslag från annonsörer etablerade i den mottagande staten om reklaminslagen särskilt är riktade till allmänheten i den staten.
- 23 Den nederländska regeringen har gjort gällande att det förbud mot reklam som föreskrivs i Kabelregeling drabbar sändare etablerade i andra medlemsstater på samma sätt som förbudet mot reklam som föreskrivs i Omroepwet drabbar "omroeporganisaties" och att det till och med är mindre ingripande än förbudet i Omroepwet, eftersom det inte avser alla reklaminslag utan bara de som särskilt är riktade till den nederländska allmänheten. Den nederländska regeringen har av detta dragit slutsatsen att även om förbudet skulle innebära en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster så är det inte diskriminerande och således inte förbjudet enligt artikel 59 i fördraget.
- 24 Detta argument kan inte godtas. Det är inte relevant att jämföra situationen för "omroeporganisaties" med situationen för sändare etablerade i andra medlemsstater, utan det är de nederländska kanalernas situation som helhet som skall jämföras med situationen för de utländska sändarna.
- 25 Det skall i detta sammanhang påpekas att STER endast har till uppgift att säkerställa att sändningen av reklam i de nederländska kanalerna uppfyller de tekniska och finansiella krav som föreskrivs i Omroepwet och att STER inte i sig kan betraktas som sändare av program. I själva verket har STER enbart till uppgift att organisera sändningen av reklaminslag som producerats av tredje man, till vilka STER säljer sändningstid.

- 26 Det skall således fastslås att det föreligger diskriminering eftersom förbudet mot reklam som föreskrivs i Kabelregeling fråntar sändare etablerade i andra medlemsstater varje möjlighet att i deras kanaler sända reklaminslag som särskilt är riktade till den nederländska allmänheten medan lagen om nationella sändningar tillåter sändning av sådana inslag i de inhemska kanalerna till förmån för alla "omroeporganisaties".
- 27 Under dessa omständigheter innebär ett förbud mot reklam som det som föreskrivs i Kabelregeling inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget.

— *Förbudet mot textning*

- 28 Den nederländska regeringen har huvudsakligen gjort gällande att enligt förarbetena till Kabelregeling syftar förbudet mot textning endast till att förhindra att förbudet mot reklam kringgås. Detta skulle nämligen vara fallet om ett utländskt program textat på nederländska innehöll reklam, vilket kommersiella program vanligen gör. Enligt förarbetena till Kabelregeling skall sådan reklam anses särskilt riktad till den nederländska allmänheten eftersom programmet i fråga är textat. Den nederländska regeringen har medgivit att Omroepwet inte innehåller något förbud mot textning för "omroeporganisaties" men den har betonat att dessa företag i praktiken, på grund av de regler som styr tillgången till den nederländska sändningsverksamheten, endast kan texta de program som de sänder i den mån dessa inte innehåller några reklaminslag.
- 29 Det skall i detta hänseende endast fastslås att förbudet mot textning som drabbar sändare etablerade i andra medlemsstater enbart syftar till att komplettera förbudet mot reklam, vilket, såsom det framgår av övervägandena ovan, innebär inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget.
- 30 Ett förbud mot textning som det som föreskrivs i Kabelregeling innebär således inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget.

c) **Frågan om sådana inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som de ifrågavarande kan vara berättigade**

31 För det fall en nationell reglering som den ifråga inte är diskriminerande undrar den nationella domstolen, i den sjätte frågan, om en sådan reglering måste vara berättigad av hänsyn till allmänintresset och vara proportionerlig i förhållande till det syfte som den skall uppnå. I den sjunde och den åttonde frågan undrar den nationella domstolen dessutom om kulturpolitiska hänsyn eller en politik som syftar till att motverka illojal konkurrens kan utgöra sådana hänsyn.

32 Det skall inledningsvis påpekas att nationella regler som inte utan åtskillnad är tillämpliga på tjänster oavsett deras ursprung och som därmed är diskriminerande, endast är förenliga med gemenskapsrätten om de kan hänföras till en uttrycklig undantagsbestämmelse.

33 Den enda undantagsbestämmelse som kan vara aktuell i ett fall som detta är den som fastställs i artikel 56 i fördraget, som det hänvisas till i artikel 66, varav följer att bestämmelser i nationella lagar och andra författningar som föreskriver särskild behandling av utländska medborgare inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 59 i fördraget, om de är berättigade av hänsyn till allmän ordning.

34 Det skall framhållas att hänsyn av ekonomisk art, som att säkerställa att en inhemsk statlig stiftelse får alla inkomster från reklamslag som särskilt är riktade till allmänheten i staten i fråga, inte kan anses utgöra sådana hänsyn till allmän ordning som avses i artikel 56 i fördraget.

35 Den nederländska regeringen har dock anfört att förbuden mot reklam och mot textning i själva verket har ett syfte som inte är av ekonomisk art, nämligen att bibehålla nationella sändningars icke-kommersiella och därmed allsidiga karaktär. Inkomsterna från STER finansierar nämligen de subventioner som staten betalar till "omroeporganisaties" för att de skall bibehålla sin icke-kommersiella karaktär. Enligt den nederländska regeringen kan sändningsverksamheten endast vara allsidig om "omroeporganisaties" har en icke-kommersiell karaktär.

36 Det är tillräckligt att i detta hänseende påpeka att de åtgärder som vidtas med stöd av den artikeln inte får vara oproportionerliga i förhållande till det avsedda syftet. Artikel 56 i fördraget skall som undantag från en grund-

läggande princip i fördraget tolkas så att dess verkningar begränsas till vad som är nödvändigt för att skydda de intressen som den skall tillvarata.

- 37 Den nederländska regeringen har medgivit att det finns andra mindre ingripande medel som inte är diskriminerande för att uppnå de syften som avses. Man skulle kunna ge sändare av kommersiella program etablerade i andra medlemsstater möjlighet att välja mellan att antingen följa de objektiva inskränkningar som gäller för sändning av reklamslag, såsom förbudet mot reklam för vissa varor eller på bestämda dagar, begränsning av inslagets varaktighet eller antalet gånger de visas, inskränkningar som även gäller för inhemska sändningar, eller om de inte vill följa dessa regler, att avstå från att sända reklamslag som särskilt är riktade till den nederländska allmänheten.
- 38 Det skall i detta hänseende erinras om, vilket domstolen fastslog i sin dom av den 18 maj 1980 i mål 52/79 Debaue (Rec. s. 833), att i avsaknad av harmonisering av de nationella lagstiftningarna om sändningsverksamhet är varje medlemsstat behörig att reglera, begränsa eller till och med helt förbjuda TV-reklam inom sitt territorium, av hänsyn till allmänintresset, förutsatt att den behandlar alla tjänster på området utan åtskillnad oavsett vilket ursprung eller vilken nationalitet den som tillhandahåller tjänsten har eller dennes etableringsort.
- 39 Det skall under dessa omständigheter fastslås att förbud mot reklam och mot textning som de som föreskrivs i Kabelregelning inte kan vara berättigade av hänsyn till allmänintresset, i den mening som avses i artikel 56 i fördraget.

d) Allmänna gemenskapsrättsliga principer och grundläggande rättigheter erkända av gemenskapsrätten

- 40 I den nionde frågan undrar den nationella domstolen huvudsakligen om proportionalitetsprincipen och yttrandefriheten, som garanteras genom artikel 10 i Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i sig ålägger medlemsstater skyldigheter, oavsett om skrivna bestämmelser i gemenskapsrätten är tillämpliga.
- 41 Det framgår av de svar som givits på de föregående frågorna att förbuden mot reklam och mot textning som de föreskrivs i Kabelregelning, är oförenliga med bestämmelserna i artikel 59 och följande artiklar i fördraget. Efter-

som de svaren är tillräckliga för att den nationella domstolen skall kunna lösa den tvist den har att ta ställning till, saknas det anledning att pröva den nionde frågan.

Rättegångskostnader

- 42 De kostnader som har förorsakats den tyska regeringen, den franska regeringen och kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 18 november 1985 förts vidare av Gerechtshof i Haag – följande dom:

- 1) **Sändning, med hjälp av kabelnätföretag som är etablerade i en medlemsstat, av TV-program som erbjuds av sändare etablerade i andra medlemsstater och som innehåller reklamslag som särskilt är riktade till allmänheten i den mottagande staten, innebär tillhandahållande av flera tjänster i den mening som avses i artiklarna 59 och 60 i fördraget.**
- 2) **Förbud mot reklam och mot textning som de som föreskrivs i Kabelregeling innebär inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster som är förbjudna enligt artikel 59 i fördraget.**
- 3) **Dessa förbud kan inte vara berättigade av hänsyn till allmän ordning i den mening som avses i artikel 56 i fördraget.**

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Kakouris

Joliet

O'Higgins

Schockweiler

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 26 april 1988.

J.-G. Giraud
Justitiesekreterare

A. J. Mackenzie Stuart
Ordförande